

Művészeti díjak átadása

Csütörtökön a pesti Vigadó klubtermében adták át a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja 1982. évi nagydíjait, Péterfi-emlékplaketteket és a dívdíjakat. Vészt Ferenc, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja igazgatójának szavai után Raszler Károly grafikusművész, Legány Dezso zenetudós és Illés Endre író vehették át az idei nagydíjakat. Kiss Sándor szobrászművész alkotását. A plakettet minden évben három olyan alkotónak ítélik oda, akik művészi munkásságukkal, illetve tudományos tevékenységükkel elismerést váltottak ki a nagyközönség, a kritika és nem utolsósor-

ban a művésztsadalom körében, s tevékenységükkel hozzájárultak a művészeti alap művészetpolitikai céljainak eléréséhez.

A nagydíjátadási ünnepségen került sor a művészeti alap zenei szakosztálya Péterfi-emlékplakettjeinek kiosztására, amely Péterfi Istvánnak, a zenei alap első igazgatójának, a progresszív zenekritikusnak emlékét őrzi.

Az idén első alkalommal odaítéltek emlékplakettet — Szabó Gábor szobrászművész munkáját — Albert István, Gábor István, Juhász Frigyes, Somogyi Vilmos és Straky Tibor zeneesztéták, illetve kritikusok kapták meg.

A képzőművészeti szakosztály 1980 óta évenként adja át három jelentős kiállítás elismeréseként a dívdíjat. Az idén Kádár János Miklós festőművész tárlatát a Csók Galériában, Geszler Mária keramikumművésznek a Budavári Iparművészeti Boltban rendezett kiállítását és Horváth Márton üvegtervező-iparművész ugyancsak Csók galériabeli tárlatát jutalmazták, mert kiemelkedő közönség-, kritikai és szakmai elismerést aratott, s újszerű, átgondolt rendezésével hozzájárult a művészet és a közönség kapcsolatának elmélyítéséhez. (MTI)

Vendégjáték

Két estén — holnap, csütörtökön és holnapután, pénteken, vendégzerepel a szegedi Zeneszínházban az Újvidéki Balett együttese.

A balettetekeken három koreográfiát mutatnak be. Richard Wagner zenéjére készült a „Wagneriana” című kompozíció, mely tiszteletadás a nagy német zeneszerzőnek — halálának századik évfordulóján. A szereplői közismert Wagner-hősök, mint Izolda, Trisztán, Lohengrin, s a témái az emberi lét legáltalánosabb meghatározói: élet, halál, szerelem. Rudolf Bruci jugoszláviai zeneszerző modern muzikája inspirálta az Oxigén című táncszám alkotóit. Az atomháborús veszélyeztetettség légkörében kell aggodalom, a jövőért való küzdelem — ez a mondanivalója az újvidékiek modern balettjének. Az est záródarabja a Cézár című táncdramma, mely Ottorino Respighi zenéjére készült, s a hatalmas téboly művészi ábrázolása. Az Újvidéki Balett előadásai mindkét napon este 7 órakor kezdődnek.

Kiállítási tervek

Évről évre visszatérően a megyei tanács vb művészeti tanácsadó testülete ülésének napirendjére kerül a következő esztendő megyei kiállításainak terve, hogy a művészeti szövetségek területi szervezetének képviselői a testületben áttekintsék és véleményezzék a kiállítóhelyek és kiállítások is rendező intézmények elképzelésére. A művészeti tanács tegnap, kedden délután Szegeden, a megyei tanács épületében tartott ülésén Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese vezetésével fő napirendként, az 1983-as képző- és iparművészeti, építőművészeti tárlatok tervét vitatták meg.

A megvén a következő évre elkészült és előkészített kiállítások egészében igen változatos tematikai és művészeti stílusbeli összképet mutatnak. A sokszínű kiállítási terv — amely külön anyagban kívánczik áttekintésre — számos új törekvést jelez.

Közülük említendő például

az Új művészetért címet viselő, kortárs képzőművészeti irányzatokat bemutató szegedi képtári program, az ugyancsak a megyeszékhelyen rendezendő Festészeti biennálé, a csongrádi és makói művésztelep vásárhelyi bemutatkozása, az építészeti-építőművészeti tárlatok Szegeden és Vásárhelyen, valamint egy nagyszabású textilteljesítés kiállításának, a szombathelyi textilbemutatókra, a velelmi alkotótelepre alapozva.

A művészeti tanácsadó testület ülésén a kiállítási tervek vitáját követően Szabó G. László tájékoztatót tartott a kulturális tevékenység és szolgáltatások gazdasági szabályozó rendszerének tervezett korszerűsítéséről, majd megvitatták és elfogadták a művészeti tanács 1983. évi munkatervére vonatkozó javaslatokat. Jövőre egyebek között áttekintik a párt művezetpolitikai irányelveinek megvalósulását a megye művészeti életében, s foglalkoznak a műemlékvédelem megyei helyzetével.

Válaszlevél egy tanárnőnek

Levél egy óvónőnek címmel december 10-i számunkban közreadtuk Bódis Klára tanár pedagógiai levelét. Egy esetről, egy hibás pedagógusi magatartásról szólt, névtelenül — ám úgy is széles hullámokat velett pedagóguskörökben és a közvéleményben. Érdekes vonzata az ügnek, hogy egy vezető óvónő szerint „nagy felháborodást váltott ki” a cikk — mert úgy mond: „általánosít”. Mellette egy szülő levele, amely üdvözlö a jelenség szóváltását. És a témához újabb leveleket hoz a posta — pro és kontra.

Autentikusnak tekintjük a témában Csanádi Géznak, Szeged megyei város tanácsa művelődési osztálya vezetőjének a cikkre írt válaszát, melyet az alábbiakban közlünk:

„A levél egy óvónőnek című írásban leírt észrevételek, jelzések és ezeket kísérő felháborodás bizonyára a szerzőnek a gyermekekért érzett anyai és szakmai felelősségtudatából fakadtak. Köszönjük, mert kötelességünk hogy a közönség érdekében tett jelzésekre, figyelmeztetésekre a szükséges intézkedéseket megtegyük. A figyelemünkbe ajánlott konkrét, egyedi esetben is megtegyük, hogy a jövőben hasonló eset ne forduljon elő. Fontosnak tartjuk, hogy a neveléssel hivatásból foglalkozó pedagógusok segítsék, figyelmeztessék, alakítsák egymást, érzzenek felelősséget és megbecsülést kollégáik iránt.

Tudott dolog, hogy az érzelme (még a jogos felháborodás is) esetenként könnyen elragadják az embert. Hajlamosak vagyunk hibás, sértő igazságtalan kijelentésekre, következtetésekre, helytelen általánosításra, és a javító szándék visszajára fordul.

Sajnos, a levél szerzője is ebbe a hibába esett. Úgy látja, hogy gyermekeink egyre kevesebb érzelmét ismernek, egyre sivább lelki háttérrel tanúskodnak. Mindezekért az óvónők teszi felelőssé. Idealista álláspont feltételezni, hogy minden gyermek minden családban csak a szünetet hallja, a jót látja, s a rosszat csak az óvodában tanulhatja. Gondoljuk, nem kell bizonygatni, hogy sajnos — még nem itt tartunk. Megkérdézték már a cikkíró káromkodó gyereket, hogy kitől tanulta? Kapott olyan választ, hogy az óvó nénitől? Nem tartjuk valószínűnek.

A gyerekeket benyomások érik otthon, a villamoson, az utcán egy nagy hatással vannak egymásra a gyerekek is, főként azok, akik a valahol hallott „felhőttes” szövegeket mondják. Nem ál-

líthatjuk természetesen, hogy az óvodában nem lehet hibába, s ha hazánkban nem is egyetlen az az óvoda, amelyről a cikk jogos felháborodással ír — általánosító megállapítása mélyrehatóan sérti valamennyi őszinte hivatásérzettel, szaktudással, gyermekszeretettel tevékenykedő óvónőket. Ezért érezzük szükségét az írásra hivatalból is válaszolni. Az elmúlt években Szegeden is jelentős erőfeszítések történtek a gyermekintézmények, így az óvodák fejlesztésére, bővítésére. Jogos igény, hogy az óvodákban színvonalas nevelő-oktató munka folyjék, mely csak jól felkészült nevelőtestülettel valósítható meg. Törekvéseink nyomán az elmúlt időszakban jól képzett, tehetséges, hivatás-szerető fiatalok álltak munkába városunk óvodáiban, és a több évtizede dolgozó óvónők mellett áldozatosan helytállnak a nyugdíjas ne-

velők is. A Szegeden dolgozó 543 óvónő többségét a gyermekek és a szülők szeretik, tisztelik, bár bizonyára akadnak közöttük is (mint minden más munkakörben) olyanok, akik nem állnak hivatásuk magaslatán.

A szülők és óvónők között szinte bizalom alapuló együttműködés alakult ki óvodáinkban. A szülői munkaközösségek aktív segítői és egyben társadalmi felügyelői az ott folyó munkának, s a szakmai felügyelettel közösen kizárják a „kritika és beleszólás” nélküli cselekvést. Gyermkeink érzelmeigazgató, harmonikus nevelését elsődlegesen a család valósíthatja meg az óvodával, az iskolával összefogva, de eredményt csak akkor várhatunk, ha a társadalom minden tagja megkeresi azt az alkalmas módot, amellyel valóban segítőtársunk lehet.”

Embermesék

Bekapcsoltam a magnetofont. Kísérletképpen persze. Arra voltam kíváncsi, a rádióból felhangzó szöveg vajon irodalmi eseménys-e. A kísérlet természetesen kudarcot hozott. Ha az Embermesék legutóbbi adásának valamelyik riportere megpróbálna egy napilapban megjeleníteni a szöveget, kudarcra lenne ítélve, hiszen nem hiszem, hogy van olyan szerkesztő, aki ezeket a magnószalagról rögzített írásokat elfogadná...

Es mégis. És „csak azért is”. Régóta gondolkodom azon, hogy vajon mitől csodálatos az emberi hang, milyen többletet ad a nyelvileg leírható, a pontos, azaz a szemiotikai információnál?

Lengyel Nagy Anna legutóbbi műsora óta pontosan tudom. A lélek rezdülései a legfontosabbat jelentik ebben az ügyben.

Meghallgattam először Hegedűs Géza szuperpolitikus, tanár úr, hangjátékszerző, valamint elpusztíthatatlan magyar intellektus anekdotáját, de itt is tol-mácsolt tiszteletem ellenére csak anekdotának hangzott az adatokról szóló eszmefuttatás. Tiszteletem Hegedűs Géznak!

Am ami megragadott az mégsem a pallérozott elme megcsinált vallomása volt, hanem azé a férfié például, akit háromszor operáltak, súlyos cukorbeteg, nem ne-

velheti saját, nagyon szeretett gyermekét, valaha gyárigazgató volt, igen korán kénszernyugdíjba ment (47 éves volt akkor), s mégis élni akar. Számot vetett mindazzal, ami eddig vele történt. Ma már tudja: nem indulhat ki önmagából. Hiba volt, hogy munkatársaitól is azt követelte meg, amit ő akart megvalósítani, vagyis: mindenki teljesítő-képességének maximumát nyújtsa.

Hősünk hosszú ideig al-bérletben élt. Sikerként fogta fel hogy hozzájutott valaha, úgy két évtizede egy pincelakáshoz. A házassága sem sikerült. Ennek a munkával járó embernek a legfontosabb üzenetét szeretném csupán tudatosítani: élni kell, és az életet csak keményen lehet végig-csinálni!

Kati néni Milánóból jött. Volt nála egy bevásárlószatyor, fején egy műanyag kendő, kabátja kopott volt, s nagynehezen megtalálta keresztlányát a műsor készítőinek segítségével Budapestben, a Fogarasi úti lakótelep egyik házában. Hazavert? Nem ért haza. Kati néni rövidesen visszatér Milánóba, inkeget fog javítani tovább is, nem fogja tudni mi történik Európában, aztán vele is előfordul mint minden emberrel...

Ami ebből a történetből fontos. Európa, és Közép-Kelet-Európa is tanácstalan

a nyugati rokonok ügyében. A válság, a recesszió körülményei közepette az örökös válságban és recesszióban élő milánói Kati néni talán furcsaság... Ám, hogy furcsaság-e, abban egyáltalán nem vagyok biztos. Mi, magyarok ugyanis hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy mondjuk például Olaszországban mortadellából fonják a kerítést...

A hölgy még valamikor 1950-ben szerzett jogosítványt. Jogosult, hogy motorkerékpárt vezessen. S lám, mit nem jelent egy ilyen jogosítvány? A hölgy — miután motorral is lehet utazni — elmondása szerint egy féket féken tartó zsinórért is képesek voltak Budapestről Kassáig motorozni, férje halála után elhatározta, hogy megismeri az egész világot. (Nyugdíja 2253 forint.) Vajon hogyan csinálja? Múzeumba, színházba, klubokba jár. Közben persze, azaz, két utazás között. Tavasszal Olaszországba indul, hogy fölfedezze Itáliát. Azt mondja, az emberekhez közel lehet kerülni. S ennek egyszerű receptje van. Csak egy pohár vizet kell kérni tőlük.

Egy pohár víz. Scribe szindarabja. Ennyi lenne az emberi kapcsolatok jobbításának kulcsa? Ez lenne? Bizonyára nem. Sajnos. De az emberekről, az emberről mesélni és meséltetni kell. Háttha...?!

Petri Ferenc

manapság hetekig étteremben enni? Kisvárosban élünk, a hírek gyorsan terjednek, a rémhírek villámgyorsan. Az Április 4. útja 26—28. szám alatti épületben (pontosabban alatta) történekről szövegek, egymásnak ellentmondó híresztelések azért keltek fel érdeklődésemet, mert ott néhány kulturális intézmény tanács diákokthona, a megyei továbbképzési és módszertani intézet, a pályaválasztási intézet és a nevelési tanácsadó. Az sem közömbös, hogy milyen veszély fenyeget (het) ők, meg az sem, hogy ha nincs veszély, miért zavarják a munkájukat?

Miután az Április 4. útján megkerültem a Vízművek és Fürdők „barrikádját”, mely egy csúnya, víz-fel teli gödörtől óvta a járókelőket, megláttam az épület kapuján a cédulát: bejárt a Bókor utca felől. A ház földszintjén a kollégium igazgatója, Kárári Sándorné kalauzolt, megmutatta a „feltárási” helyét. (Ezek mibenlétéről később...) Találkoztunk két emberrel, egyikük cigarettázott, másikuk fejöltözve, kabátban állt. Elbeszélgettünk. Megtudtam, hogy a DÉLÉP munkásai, és az imént fedezték föl, hogy a falban megrepedt egy eterniteső. Az igazgatónő a későbbiekben tájékoztatót, hogy az ezer adagos konyhá-t lezárják, de a felesétszervek intézkedései nyomán az eddig itt étkező gyerekek ebédeltetését sikerült megoldani, részben a központi konyha, részben az Alföldi Vendéglátó Vállalat segítségével.

Eme nem túl sokat mondó személyes benyomások után kértem és kaptam szakszerű tájékoztatást Tóth P. Józseftől, a CSOMITERV mérnökötől és Nagy Mihálytól, a Vízművek és Fürdők műszaki osztályvezetőjétől. „Egyszerű” csőtörésről van szó. Úgy vették észre, hogy a konyhához tartozó zöldség-előkészítő falából folyt az udvarra a víz. A hiba valószínűleg nem ott volt, hanem a vízmérőhöz vezető, úgynevezett méretlen vízvezeték szakaszon. Ezért nem vették észre a csőtörést koráb-

ban. Hiszen a vízmérő nem mutatott több fogyasztást. A csőből kizuhogó víz (a hangját hallották ugyan a portásfülkében, de azt hitték, a mögöttük levő mellék-helyiségben zuhog a víz) pedig helye: talált magának az épület alatti fűtési padlócsatornán, s mert máshol beton állta útját, csak az épület hátsó szárnyánál, a zöldség-előkészítőnél tudott feltörni. Addigra azonban elzárta az épületalatti töltés-agyagot. Ezt a folyékony földet kiszivattyúzták és elszállították. November 29-én helyszíni szemlén megállapították a szakemberek, hogy az Április 4. úti épületalatti „nagymérvű kiüregelődés” veszélyhelyzetet idézhet elő. Magyarul: nem lehetett tudni, beszakad-e a padozat, vagy nem. Ezt a földszinti részt, a bejárót, „valamint az ebédelőt, a konyhát és a zöldség-előkészítőt lezárták, hogy föltárásiakat végezhesse: nem áztatta-e el a víz más-hol is a padozat alatti földet. December 6-ig figyelték a tömítés átágát, nem volt vizes. Megállapították, hogy az épület fő teherhordó szerkezetén semmilyen elváltozás nincs. Az utcai épületrész alatt keletkezett pincészerű üreget megfelelő gondossággal és szakszerű-séggel feltöltötték, már kivétel-zőt is találtak rá, körül-belül egy hétnél tartó a hely-reállítás. Ennek befejezéséig bezárva tartják a bejáratot kaput.

Még az utolsó adat: a konyhában csak január 4-én főnek újra ebédel.

És néhány csöndes személyes kérdés: ha már december 1-én megtalálták a bűnös csövet, másnap kijávitották a hibáját, a keletkezett „pince” nem zavarja az épületben folytatott „élet-funkciókat” — miért nem főznek előbb a diákokoknak és a felnőtt dolgozóknak? Ha a bejárati ajtónál nem csináltak „feltárási” lyukakat, az ajtón kívül eső járda meg a „folyékony földdel megrakott” telerakókat is elbírta, s a másik oldalán: belül, a földszinten lehet mázskálni — miért nem lehet a küszöböt átlépni? És ha nincs, nem is volt élet-veszély, miért költözködött 30-án a módszertani intézet — teherautókra rakva a fel-irattárát?

Sulyok Erzsébet